

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XLV. Sexta probatio, ex communi doctrina Canonistarum &
Legistarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

de opin. prob. resol. r. pro opinione negante esse licitum, relicta opinione probabiliori, & magis tutâ, sequi opinionem minus probabilem, & minus tutam, citat multos Veteres, S. Antoninum, Gabrielem, Sylvestrum, Cajetanum, &c. Pro contraria verò solos refert Recentiores.

569 Ear nunc Terillus, omnesque Veteres pro suo Probabilismo iactabundus referat, non minus ridicula est ipsius hac in re iactantia, quam ea quâ in superioribus Scripturas & Patres & sacros Canones & SS. Pontifices post triumphalem curram vanæ gloriæ suæ traxit. Expressissima namque testimonia Veterum, SS. superioribus exhibita, sinceraque confessio tot Probabilistarum, manifestè demonstrant 1°. nullam fidem adhibendam esse frivolis citationibus ipsius. 2°. prætersum triumphum ipsius nihil aliud esse nisi evanidum fumum. 3°. Terillum rhetoricari ad pompam, non philosophari ad veritatem.

CAPUT XLV.

Sexta probatio, ex communi doctrina Canonistarum & Legistarum.

570 DE Canonistis id offendit Illustrissimus D. Fagnanus ad cap. ne imitatis de Constit. à num. 342. ad 348. ubi refert Innocentium, Joannem Andræam, Abbatem, Antonium de Gutrio, Petrum Ancharanum, Joan. de Anania, Imolam, Præpositum, Felinum, Henricum Boich, Bellameram, uno verbo Canonistas omnes. Unius Joannis Andrææ verba referam ad cap. 1. de sent. excom. in 6. verbo *temerarius*, ubi sic: *Sultus & fatuus est (audiatur Terillus) qui magis accedit ad id quod falsum est, in rebus ad salutem animæ pertinentibus.* Hoc autem facit, qui facit id quod probabilius sibi videtur falsum quam verum, sive probabilius illicitum quam licitum.

571 Neque hæc omittenda celebris Canonistarum regula, quæ est 44. juris in 6. *inspicimus in obscuris quod est verisimilius.* Cum ex ea consequens sit, quod ubi obscuram est, an hoc vel illud licitum sit, inspiciendum & sequendum sit quod est verisimilius, id est probabilius, minus probabili & minus verisimili relicto, si simul sit minus tutam.

572 Quod ad Legistas attinet, ex iis Fagnanus ibidem profert Baldum, Menochiam, Geminianum Matthesil. Stephanus verò Gradius tr. de opin. prob. c. 2. testatur, veterum Jurisconsultorum responsa in quinquaginta Pandectarum libris secundum opinionem visam sibi probabiliorum digesta esse. Et verò probabiliorum opinionem sequendam, leges expressè statuunt. L. *Emilius* ff. de minorib. L. *pater* ff. de evict. & s. *item pretium* Instit. de empt. & vend. ubi Imperator Justinianus, proposito dubio, an venditæ rei pretium in numerata pecunia consistere debeat, an in aliis consistere queat? cum Sabini & Cassii opinio-

Tom. I.

nem retulisset, validis rationibus probantium, in aliis rebus consistere posse. Concludit pro opinione contraria, tamquam probabilior; sed *Proculi sententia*, dicentis, *permutacionem, propriam esse speciem contractus, à venditione separatam, merito prævaluit: cum ipse etiam Homeri versibus adjuvetur, & validioribus rationibus argumentetur.* Ubi Fagnanus ponderandum dicit *adverbium merito*, quod idem importat, quod rationabiliter, & de jure, ut L. *cum de lege* ff. de probat. L. *merito* ff. pro socio L. 3. ff. de penu legata L. 1. ff. de loco public. scien. Unde textus efficaciter probat, rationis & juris esse, ut, in contrarietate opinionum, prævaleat probabilior, & solidioribus argumentis vallata. Hactenus Fagnanus.

Ad idem facit Edictum Theodosii Junioris, quod Baronius refert ad annum 435. ut sequitur: *Ubi diverse sententia proferantur, potior numerus vincat Authorum, vel, si numerus æqualis sit, ejus partis præcedat auctoritas, in qua excellentis ingenii vir Papinianus emineat, qui, ut singulos vincit, ita cedit duobus.* Igitur ex Imperatoris Edicto, sequenda est opinio probabilior ab extrinseco. Per consequens, etiam probabilior ab intrinseco. A fortiori probabilior ab extrinseco simul & intrinseco.

CAPUT XLVI.

Septima probatio, ex communi traditione Sapientium Gentilitatis, seu Philosophorum Gentilium.

574 Ipsi namque impiis id agere nefas censuerunt, de quo dubites, æquum sit, an iniquum, quodque proinde æquè probabiliter tibi videtur illicitum esse. Ex quo consequens est, ipsos à fortiori censuisse, nefas esse agere id quod tibi probabilius videtur illicitum.

575 Deinde necessarium crediderunt veritati tantum tribuere, ut ad illam, quam proximè fieri potest, censuerint accedendum, illi etiam, quibus visum est, veritatem à nobis inveniri non posse, nec quidquam certò, sed probabiliter dumtaxat cognosci. Sic enim philosophati sunt Academici apud Tullium Academicæ qq. l. 2. *Verum invenire, sine ulla contentione volumus, idque summâ curâ, studioque conquirimus. Eisi enim omnis cognitio multis est obstructa difficultatibus, eaque est & in ipsis rebus obscuritas, & in iudiciis nostris infirmitas, ut non sine causa, & doctissimi, & antiquissimi, invenire se, quod cuperent, diffisi sint; tamen nec illi desecerunt, nec nos ob id studium exquirendi defatigari relinquimus, neque nostra disputationes quidquam aliud agunt, nisi ut, in utramque partem dicendo & audiendo, eliciant, & tamquam exprimant, quod aut verum sit, aut ad id quam proximè accedat. Cum proprium Academia sit, iudicium nullum interponere, eaque probare, qua simillima veri habeantur, & idcirco in utramque partem de qua-*